Bitiyin Adı : Işıq

Qoşuqçu : əlirıza Nabdil(Oxtay)

Dicital Biçim : Hadi Qaraçay

Yayımlayan : Alma Yolu

Yaz, 1389.cu il

Avril 2010.cu il

Hardasa bir il öncə sayın Rəhim bəy Rəisniyayla Oxtayın adına yeni bir yazınsal ödülün yaradılmasıyla ilgili danışdım, yardımını istədim. Seçici quruluna seçmək istədiyimiz yazarlarla danışılması söz qonusuydu. İstədiyimiz sonucu alanmasaq da Oxtayın əlyazmalarının ışığa çıxarılmasını sağlamağı başardıq. Bu arada sayın Nasir bəy Merqatinin əlyazmaların ilk üzünü bizə çatdırdığına görə çox böyük əməyi olmuşdur. Sonra da sevgili qoşuqçumuz Seyid Heydər Bayatın yardımıyla bu əlyazmaların Alma Yolu gənəl ağına salınmasını başardıq, əlyazmaların öyküsü bitməmişdir, yaxın gələcəkdə əlyazmaları Alma Yolunun yardımıyla bitik(kitab) olaraq oxuculara sunacağıq.

Əlirıza Nabdil (Oxtay 06.11.1322 – 22.12.1350) bizim modern yazınımızın başlanğıcı olaraq anılır. Oxtayı modern qoşuğumuzun başlanğıcı kimi görmək istəməyənlər də vardır. Gənəl olaraq Oxtayı modern bir qoşuqçu kimi görüb görməmək "modern qoşuq"dan olan anlayışla ilgilidir. Oxtayın qoşuqları özünün verdiyi sırayla gəlir, qoşuqları oxuyurkən, onun ilk qoşuğundan son qoşuğuna kimi yaşanmış gəlişimi izləyəcəksiniz.

Bitiyin adını "Işıq" deyə saxladıq, bunu bizdən daha öncə oxtayın qoşuqları üzərinə çalışmış ağsaqqalarımızın əməyinə sayqı kimi saxladıq. Bununla birlikdə "Işıq" adyıla basılmış bitikdə bir sıra editlər getdiyinin yersiz olduğunu da vurğulamağı unutmuruq. Oxtayın dilində bir sıra səsbilgisi özəlliklərinin yanlış editini əlyazmalardan duyacaqsınız. Örnək olaraq Oxtayın əlyazmalarında sözcüklərin sonunda gələn "B" səsinin "P" kimi verildiyini görəcəksiniz. Bizcə bu dəyişdirmələr qoşuqların özgünlüyünü (orijinallığını) pozmaqla birlikdə bir sıra yerlərdə sözcüklər arası səs uyuşumunu da pozur. Bu qonuda əlyazmaları bitik kimi çıxarırkən daha geniş yazmağı düşünürəm.

Sözü uzaltmıram, Oxtayın əlyazmaları gözünüzün önündədir. Əməyi keçən bütün yoldaşlara sayqı.

Sevgilərimlə

Hadi Qaraçay

سن محبت یوللاریندا
جان قویاغا یارانیشام

بو یچیلب در کارداشیم دالیسین
بم آلنارسا، جری اتوده کالسین
مُده ن یولداشلار دالایین ئلم...! »

آذربایجان خلقلرونداڭ
زنجان دا اشیدیلیش «قوشما»

« قالادان قالایا اوچ تیزل گوینه
هر بیرین دینه‌یرسن هئچ بیری دینمه‌ز
یاجیسی گؤیچکلین هئچ اوزی گولمه‌ز
آی گئده‌ن یولداشلار، دایانین گلیم...!

قالادان قالایا یئخیلدیم یاتدیم
آینالی تو‌فنگی دولدوردوم آتدیم
آنامادی گلین آتیمی ساتسین
سئوگیلیم گؤیچک‌دیر قارداشیم آلسین
قارداشیم آلمازسا یئری اوُرده قالسین
آی گئده‌ن یولداشلار دایانین گلیم...! »

آذربایجان فولکلوروندان
ذبان داشیدیلیش "قوشاجا"

یتیمی‌دن یالقیز قارا آغاج سورد

یالقیز قارا آغاج

یالقیز قارا آغاج
داغ اتگینده
تک اوتوروبسان
بولو گؤزلورسن ؟

سن تک قالیبسان
من تک قالمیشام
سن چوق یازیق‌سان
یا من یازیقام ؟

یالقیز قارا آغاج
دردیمیز بیردیر
باخ بورا گؤرورم
کیمی گؤزلورسن ؟

کیمی گؤزلورسن
درەنین تکلین نیە گؤزلورسن ؟

یارسیز، یولداش‌سیز
تک یاشاماقا
تکلوم اولوبسان.

یالقیز قارا آغاج
سن آدام‌لاردان
وفا گؤرمەدین.
سؤیلەش منی، او بؤیوک، توم بوتاغلاردن
دردلی تلبیوی اورتایا آکیب
لاکن بو سیرلی ممنت چکمیش لورەگین
اوزدن ایل‌لردن بری دؤگو نملەدر.

سن تک‌سن دره‌نین یالقیز آغاجی
من تک‌ام. یالقیزدیر شهرده هامی
لالن تک لیلده
بیریک، قارا آغاج !

۴۱،۲،۶ تبریز

---

* یالقیز قارا آغاج آذربایجان دیلینده یازدیغیم ایلک اثردیر.

ستارخان آتلی لاری

یئری حاضرلایین
گلیرین توفنگلی

بالالار ساغ قالاسینیز
گئدیرم من گئدیرم
یوردومو توپراغیمی
حله لیک ترک ائدیرم

صوبح اذانی اولمامیش
گونش اولدوز سولمامیش
شیبلی نین سول تاییندا
ستارخان آتلی لاری
دوشمانا یورووش آپاریر

قارانلیق چیلیلمه میش
صوبح بیرک آچیلمامیش

آزادلیق قوشونوندان
قیزیل آت داسس لینیز
یئرین حاضرلایین !

صوبح اذانی اولمامیش
گونش اولدوز سولمامیش
توفنگلیم گوره گیده
قاطارلار بئلیمده لی
قیزیل آت آغ ییل تلین
داغلارا گؤتدورلینیز

اونو بیر قشولایین
یئرین حاضرلایین

استبداد قوشونونا
گئدیریک قیرقین سالاق

گئدیرک تورکله منی
تورکله الیندن آلاق
گئدیرک گئدیکلرین
قورت لارین توتوب بوغاق

آولولی سونرا لاردا
بالالار دینجله سینلر
قیزیل آت داشیرالیه
داغلاردان مارال توتا

تبریز ٤٢, ٥, ٢١

★ شیبلی، تبریز-تهران یولوندا گدیک دیر.

دورنالار گئچنده

گونشین آل تانی ظلمت ایله
گؤیلرین دونونا یایلان زمان ،
آخشام نسیمی‌نین حزین سسی ایله
دنیزده لپه‌لر آیلان زمان ،
دورنالار گئچنده باغلار اوستوندن
چیغلادی ایوانا طاقت‌سیز آنا .

دورنالار گئچنده بیر خاطره تک ،
باخاردی حسرت‌له ، یازیق آغ بیرچک .
باخاردی حسرت‌له ، او ، دورنالارا
دولو گؤزلریله هاوای چیغردی :

دورنالار رحم ائدین بیر لحظه قونون !
یار ولایتین‌دن گلن عزیزلر ،
دئیین کی باشینا نه گلدی اونون .

رحم ائدین آغ بیرچک یازیق آنایا
اولوکی بیر بیز اونو تانییا

دورنالار گئچنده ، یاش گؤزلریله
سوروشاردی ایتیب - باتمیش اوغلوندان
«هارای آراندان گلن گؤزه‌ل دورنالار
سؤیله‌یین آنایا، تاپایین بوشان .
او غلوم‌ون ظالمی نه ایدی آخیر ؟ »

امرودلار آغاجدا سارالان زمان
داغلارین قله‌سین تارالان زمان
دورنالار قوزای‌دان گونئیه کؤچر
آنانین شهرین‌دن یول اوسده گئچر

ائل‌لر بویو دؤزوب، یئنه دؤزه‌جک

تبریز ۳۰/۱۱/۴۲

اوزون ائل‌لر بویو اوچاراکن
دورنالار گئجه‌ده دوروب ایداندا
اوره‌گه ایشله‌ین دورنا سس‌لری
چاغیریبدیر اونو، اولسا هریانا

"قاناتیم اوچاغا یوخدور دورنالار
اولورمی بیرینیز قانات وئره‌سیز ؟
کی گئدیم سیزینله گؤزلردن ایتیم
اوچام بیر لحظه ده یاریا یئتیم ... "

گوجه‌دن گئچنلر گؤرمه‌ده اونو
باش، آشاغی سالیب گئچرلر اوردان
آنجاق بیر بیرله بئله دئییردی :
"حله ده وار دؤزور یازیق آغ بیرچک،
- اه بابا نه ائیله‌مک دونیا گئچه‌جک
- حیاتین معناسی "دقیقا" بودور
چالیشیب دؤزمک بیر اومیدایله

★ قوزای : شمال ★ دنیز : دریا
★ گونئی : جنوب ★ لپه : کیچیک موج .

یاغدی یاغیشلار

امدا گؤروروم کی قارا بولودلار بوروروب گؤیو
ایلدیریم شاخدی، یاغیش باشلادی

یاغدی یاغیشلار
سلندی قوشلار
جوان جاییشلار

یاغدی یاغیشلار قوجا عشقالیا
ایسلاییش داغین قیزیل جانیندان
تبریزی سئللر آلّه آخدی
سونرا جیسگللر چایلار لا گلیب
داغین زیلینی شهره یاخدی

یاغدی یاغیشلار یاشیل یاغلارا
آغاجلارداکی تترم یارپاقلارا
سئوه بولبولون یئنی یوواسینا
من قورواقلاردان سوروشوردوم کی
سئویره بولبولوم یاغیش آلتدان قورتاراجاقدیر؟
کیمم چیله چکمیر آنا قولاقلارین ایسلاق توکلره ؟
سوسدو قورواقلار ... یاغدی یاغیشلار

یاغدی یاغیشلار سوواق داملاره
آخدی نوودانلار دار کوچه‌لره هر باشدا آباش
یاغدی یاغیشلار سلندی قوشلار
شاخدی ایلدیریم آخدی سئل سولار
کئچن یوزون گؤزو سئلی گؤروردو
چای قیراغیندا یاپیق ائولرین دامی سوزوردو

من بیلیریم کی بولبولون اوغلو
یولن یوواسیندا ترله‌ییب تؤله‌جک
داغ باشینداکی قیرینتی مجید
دومان ایچینده گؤزونمیه‌جک

۴۲/۱۲/م

عطش

داغلار، داغلار...
ساپ ساری زمیلری تاپیب،
آغلار.
تولوشله ییب، باش آلیب
سولموش بوتالار.

ایسدی بیر ییل اسمه ده دیر.
توز وئریر زمیلر
لاکن:
دره لمیش ترپیب دانالار
معصوم اوشاقلارا
نه دئیه جک صاباح آنالار؟..

ییل نییه اسیر
سولموش بوتالارا؟
ییل نییه اسیر

دیره‌نیشا میدانینا تالان
یارالی بالالارا؟

گونش
دایانارلی گؤیون اورتاسیندا،
شاخلاییر
داغلار اتکلرینده‌کی زمیلری
داغلاییر.

خیرمن دوگولی تایانی اوستونده
دیزلرین قوجاقلامیش
اوتوروب بیر ایواز.
توزوندان سورو-شورکی:
خیرمن حیلینین ییل نییه اسمیر؟
یاغیش توره دن ییلر
نییه تلسمیر؟..

عطش دن جیریلیب در
زمیرین دوداغی
تابیق لاییب ، چیلیشیب
تارلالارین یاناغی .

گوروب ، ادو اللری له
شالاق لاییر ، کول اندیر
چوق آغیرآغیر سوزدلرر ،
چکیلیر یاتماغا
سولمش زمیرین باشی ادسدن
دوشوب گئده میر یاتماغا .

مؤرث دیریر زمیلر
ایسدی بیر یئل اسیر
ایلان لار میلیر
تارلا تارتما لارین
اوزا قدان سسی گلیر
سادادوزلی بیر لیئه یولدا .

ایواز تالحیر
آتین گشتیرتک ایچون
چاردا قلاری دوزلور
تونوت لاییر ، توزلو یول ایله
گهریزه طرف چوئنور .

٤٢,١٢,٢٩ تبریز

یاناق = اوز - صورت
چاردان = آلاچیق
تونوت = شالاق - قیمی
تارلا = مزرعه - زمی

تولاردی

6

تولاردی سن تور الینله
من ووردیگیم قیزیل گولو قاپیب آپاردین
دوشونلرده دیر بیلمیاردین

تولاردی سن قویایدین کی
داملا داملا ایچه ایدیم سولاردایدیم
دوشونده کی قیزیل گولو اسلادایدیم

آخشام ایکن
آلالارین گوزلله سینده
دوزگله سینده گول باتارین
قیزیل گولو مندن آلیب دوشونلرده سنجاق الدا ساخلیایدین

تأسف کی
منیم قالمی قیزیل گولوم
محبت سیز بیر قلب اوسده سولاجاق لار
سن گلنده کن اوزاقلاردا
تکجه او گول منی یادا سالاجاقدیر.

دؤشونده‌کی قیزیل گول

سارا، سارا !..
کاش سن اؤزون اؤزالین‌له
من دئیردیم قیزیل گولو قئیته‌ره ایدین
دؤشون اوسته دیرمیه‌ایدین.

گؤزه‌ل سارا،
سنی تاری
گئده گئده، دالا باخا،
گؤز یاشینی گؤره باخا...

حئیف سارا،
محبتی رسوای ائتدین.
آدین قالدی اوره‌کلرده، اؤزون گئتدین.
کاش قویا ایدین بو داغلار
دؤشونده‌کی قیزیل گولو ایلادا ایدی؛

یوخلی، اؤلون اؤزگه‌ده ایدی،
کاش سن اؤزون
اؤزالین‌له
من دئیردیم قیزیل گولو قئیته‌ره ایدین.

یادیندادر؟
آخشام ایدی
آی بولاقا چرخ قالمیردی،
گونش قالمیش بولوت آلدا
شفق گؤیون دریاچه‌یه
دای سالمیردی.

ساحیل ده‌کی آغاجلیق دا
بیز ایکیمیز دایانمیشدیق.
قیزیل گولو مندن آلدین
سینه‌ن اوسته ساخلاق لاییب بنده سالدین

حئیف سارا،
آیریلاندا، اؤلسیدیمی
گؤک‌دن انه‌یدون.
سوروشدوم کی نه‌دیر دردین؟
سنه باخیب آغیز بوزدون.

حئیف سارا
محبتی، رسوای اتدین
آدین قالدی اوره‌کلرده، اؤزون گئتدین.

گؤزه‌ل سارا!
کاش سن اؤزودن اؤز الین‌له
سن دئدیگیم قیزیل گولی قئیته‌ره ایدین
دؤشرن اوسده دیرسیه ایدین

حئیف سارا!
سنی قالمی قیزیل گولوم،

محبت‌سیز بیر قلب اوسده سولاجاقدیر.
سن گئده‌ریکن اوزاقلاردا
قلبیم اوگول منی یادا سالاجاقدیر.

٤٣,٥,٩ تبریز

چال عاشیق!

چال عاشیق سازینی، اوره‌ییم دولوب
بعضاً اینسانلیغا درمان بو اولور.
سازین تئللری آخسین گؤزلومه
بوغچا چیچکلریم عطش‌دن سولور.

چال عاشیق سازینی، بلکه سازینا
لوسیه‌سیز حیاتا بیر اومید تاپیم
گل عاشیق سازیندا صبردن دانیش
بلکه دؤزمک درسین آغزیندان تاپیم

بیلیرسن آی عاشیق دردیمیز بیردیر.
گل گئنه‌ده سازیندا عشق‌دن دانیش
سئوگیلیرین دیلی ایله خلقی هارایلا
گل بو درده شنله بیرلیکده یانیش.

من عاشق بولتشام داعلار باشیندا!
نغمه‌لر شویله‌تیب گوزل لر ایچون
من عاشق بولتشام عاشق اولانا
دئیه‌ک غم چکمه‌یین دولدوروپ ایچون.

سحره چک چالیپ، اوخویاق. عاشق!
بیله اوره‌ک ده‌کی یارا بیتیش‌سین
چاخیر لاشیپ چالاق اوجا سس ایله
قوی، عاشق، سس ایمز یارا یئتیش‌سین

اولدوزلار لا اولاق برگیته هم
اوکلر دن گئس آلاق عشق الاهمی
برگیته چاغیراق تام عاشیقلاری
چاخیرا، چالقیا ییغاق هامینی.

اینسان دویغولارین سازینا چال
دؤیوشلی عاشیق‌لاردان حکایت ائت
گل، بیزه آی عاشیق عشق درسی ور
لاپ بئیده‌بیز ساعات‌لا دردیمیزه یئت.

۴۲،۵،۱۲ تبریز

سوگیلیم اولارسان می ؟...

گوزەل دن سوروشاردیم
نیمه اورەک باغلایم
بو سوزەن اورەلیمی
هانی اودلا داغلایم ؟

اوز تی یوشەدم داغ باشا
باغدا لرخ تیراقینا
بیر گول تیزیل گول تاپدیم .

« گوزەل گول دینه گوردم
سوگیلیم اولارسان می ؟ »
لطلس دودا ملار دیدی :
« بولبول دەمنی سوزەن
اونون تک اوخورسان می؟ »

یئتیشدیم داغ باشیا
سوروشدوم بو یول داغدان :
« آی یوردو سون دیک باشی
اوزون اوزون یول لاردان
یورتون آرتیق گلمیشم
گورەم سوگیلیم سن سن ؟ »
داغ بیر گرنەشیب اندی :
« گولوش دەمنی سوزەن
ساغیمدان سحر چیقار
سولومدا آقشام باتار
اودلا نارین امدەکی
گل قوینومدا یاتار. »

داغدان اومیدسیز یئندیم
چاتدیم چای قیراقینا

چاغیرادیم گؤلو: "ائی چای!
شؤکلیم اولارسان می؟"
سورونه‌رکن حوس‌له
چپر پینارکن داشلادا
سؤیله‌دی حزین سس‌له:
"شؤکلیم ده‌نیزده‌ئی...
تله‌سیره‌م تئز چاتام
اؤزومو اونا قاتام
سن سنین‌تک بیرچای
قوینوندا ایشر دئزه‌رسن؟"

قوری باری شؤرم سنی."
گؤل چؤندی جواب وئردی:
"شؤکلیم یاغیش ده‌ئی...
بو قورد بوغازیمی
او بیرداری داغچی‌لار
تکی، ایسلادا بیلر.
من تک عطش بیرگؤلی
سودارا بیله‌جکسن؟
اونم دامجیلاتکین
توپرومو سیله‌جکسن؟"

چالیسیز، جانسیز، اوره‌گ‌سیز،
چؤل زده لئکین دوشدوم
تیکانلی بیرگؤل تاپدیم
سس‌له‌دیم: "تیکانلی گؤل!
هاچاندان های هاچانا
سنه طرف یول آچدیم

اولدوزلارا یالواردیم
آیی شؤکلیم سایدیم
چاغیردیم داغ قوشلاری
بولوتلارا سس سالدیم.
آغلادیم باتلاق‌لاردا
یاندیران دوزلاقلاردا

دالقالی زسیلرده
تارانلیق دره‌لرده
اوغ لیچه‌ز مئشه‌لرده ...

سسیمه بیر سس وئره‌ن
گؤنلومه هوس وئره‌ن
اولمادی ، تاپیلمادی
منیم سئوه‌ن گؤنلومی
هئچ کیمسه یار تیلمادی.

اوزون ایللر بویوندا
داغلاردا اثر قوییدوم
ایندیگیم تاپیلمادی
داغلاری داشلاری دا دوییدوم

تاپادیم بیرین سئوه‌م
تاپیدیم گله‌یم یئردا

او داغلیغا گزدیگیم
گؤره‌سن تاری ، بوردا ؟..

دورنادان قانات آلدیم
قاناتلاندیم اوچماغا
حق قاپوسین آشماغا
حق قاپوسی کلیدی
کلید دوه بوینوندا
دوه سیلان یولوندا
سیلان دا بیر قیز گؤردوم
ناردان قیرمیزی گؤردوم
حق قاپوسین او آشدی
گؤزلریم دولدی داشدی
قاشی گؤزی قاپ قارا
او قیزین آدی : سارا ...

۴۴،۵،۲۵ تبریز

یورت : وطن - اردو - اجماع

میلان : تبریزین جنوبوندا اولان بیرکند.

تسطیعینی بو آخر پایچاسی، فولکلوریک بیر قوشاجامان اقتباس ادرک.

پولاشه

گېچەلر

يورتون شەهر گۆشەرىن آغنى يوخويا
سنيم گۆنۈل توشوم
ارزاق ارزاق ادوق لره سارى
بولوت داشيان يئل لره تانادلاشار ،

آى ،

پالتارلارين سويونوب ، دوشوب ،
اورمو گۆلونون سولارىندا يوودونارکن ،
سنيم گۆنۈل توشوم
سرين سرين شه لره پيچيلداشار .

سونرا ، او ،

توستوليەن پاراخور لارين فيرلانار باشينا ،
بوتوستو
دنياچانين تاريخ اوجاقينا اودلانان اوره گينلن تالحير ،
بوتوستو پاراخوردان تالمير .

سونرا ،

باغشه ده ، دنگاه دالینا فرش توخویان بیرقیزین

داخاسینا اوچوپ در او .

دار قره سیله چالیشیرقیز .

جان تویدعی بواثرده ،

لیسان حیاتی نین حاسه سین توخویوب در .

لنبی یاشیاناق ، بو اینسان الیله یارانمش چیچک لر .

داها سونرا

منیم گوز نول توشوم

تارادام اثل رینین

قشلاق دوشرگه لرینده گه زیر

د مراغانین باغ چاردقلارنیدا ،

باغوانلارین ناوش ایشینیدا سوزله دیکلرینه

تولاق یاپیب در .

نهایت ، او

یئنه ده اوره‌گی دولوسی غم ‌له

تونوب در قوجامان کرلین دامینا .

گؤنول قوشونون اوره‌گی سیخیلیر ؛

آخ نییه گؤلله میزده ایسدی بیر اوجاق یوخدور ...؟

آخ نییه خلقیمین ال لری سویوق در ..؟

گؤنول قوشونون اوره‌گی سیخیلیر .

داغلارین ، چایلارین اوتاییندان دا

هئچ بیر ایسدی اوجاق ،

هئچ بیر ایسدی قوجاق

چاغیرمادی منیم گؤنول قوشومو .

او ، اوره‌ک ایله دردله‌شیر ...

اوره‌ک تاریخین سؤزی در

اوره‌ک تاریخین گؤزی در

تلبه ‌او ، اومیدسیز گؤنول قوشونا سؤیله‌ییرکی : اینسان محکوم اولمیاجاق

اینسانین سولمیاجاق ،

تبریز ۳۰ ، ۶ ، ۱۳ .

☆ URMU GÖLÜ — اورمو دریاچه‌سی

پاراخود — بخارگمی‌سی

باغمشه — تبریزین ایشچی محله‌لریندن

ارک — تبریزین اورتاسینداکی بو بنا، ایلخانلار سلاله‌سیندن اولان "قازان خان" دورونده تیکیلیش، و اونون وزیری علیشاه آدینا آدلانمیش‌دیر.

غم نغمه سی

اوجا داغ باشیندا نیسگیل لی گؤنوم
شؤیله دی یار ایچون غملی بیر نغمه
دره دا قدان چنارلی تاناد لاسی اد،
گؤلگه سیز گؤگ تره گؤزه دن ایتدی

گیزلی بیر آرزوتک قلبیم دن آخدی
بیر لحظه جانلاندی او غم نغمه سی
ال آتدیم ضبط ائده م سن ضمیر یمده
لاکن او، فضایه اوچوب، گتیشدی

چیل چیل بیر گؤگرچین قوندی ایلده یه
ایلده نین بوداغی آیلادی سرا
بوز قوشلار اوچادکن گون باتان سمته
ایتیردیم نیسگیل لی غم نغمه سینی.

آیریلیق دئولوم دوشه داش لره.
اومید سیز، سفاسیز قارا گونلرده،
نغمه ده، نیسگیل ده، غم ده، آرزو دا،
گؤزل صنم سئوین سیلینیب گئتدی.

اوزون اوزون ایل لردن سونرا بیر گون
یاشیل یورد دوموزدا، ایلده آلتیندا
او دورنا گؤز قیزا گؤزوم ساتاشدی،
اونون باخیشیندا اؤزومو گؤردوم
آه... اونوتموش نغمه ده تانات آشدی.

طهران ۲۸، ۹، ۴۳

* لانگ فلو دان الهام لانیش

بایاتی

دان یئری سؤکولنده
قونچاجیق‌لار گولنده
دونن آچان لاله‌لر
تورپاقا تؤکولنده...

طهران ۴۶/۱۱/۳

یول

دردیمی دئدیم قوشا
زمیده بیر یاز گونو.
قوش منه قانات وئردی
دئدی: "اوزاقلاردا
ایسدی، سولو یئرلر وار
تالما سن بو داغلاردا."
قوش کیمی ایدی، لاکن سن
قانات آچا بیلمه دیم
قوش تک اوچا بیلمه دیم.

طبیعت ده دایاق
داشلیق یولدا چوخا چوق.
بورا خیشام توزدو
تئیش یو قوش لارا سن
ایسته ر باتیم دوز لاقدا
ایسته ر چاتیم یارا من."
سو کیمی ایدی، لاکن سن
اونا باخا بیلمه دیم
سو تک آخا بیلمه دیم.

ارچین آخار سولارا
سؤیله دیم توز دردیمی
سو دئدی: "نه دوشوب سن
بو چؤل لره انی اینسان!
هامی آخیب گئدیر تک
بیزلر بو توپراقلاردان

شهریده گون سؤنده
نابیزیک لر توستوله میر   اولاردا اوزا نور چیله ییر
توزلو کدن چیخیش یورلوم
~~شول لیگه~~ بله نیر...
تارالنغا

ناقوس‌لار، اذا نچیلار
چاغیریر ائل‌لریمی
منده گؤیلره ساری
اوزادیم ال‌لریمی

« قول آندیمیش اینسانلار
ظهوری گؤزله‌سینلر.
دؤز سوزلر قضالارا،
ظالمه دینمه‌سینلر.»

من باخدیم گنبذلره
گؤیلرچین‌لر اوچوبلار.
من باخدیم تورپاقلارا،
باهارلار سؤنده‌ورلر
قانلی ایزلر آچیب‌لار.

سؤیله‌دیم تورپاقیا
اوره‌یمین دردینی

گؤک چینارلار باش اگدی
آواز سئوگیدن داشدی
قیزیل اوزن بوزلاشدی
خزردن اسن کولک
طالیش داغلاریندن آشدی
اودلانمیش سولار آخدی
اوره‌گیندن سینه‌دن
باهین! جیرانلار گؤچور
آلنیدن سینه‌دن

دانیشدی تورپاق منه
آیلیق‌لر ماجراسین
دانیشدی تورپاق منه
یارادان اینسانلاردان
گیزلی دردیم آچیلدی
لاله‌تک، اینسانلاردان.

تورپاق دئدی: آی اوغول!

واردیم، یوخوم آتین در

ائلیم اسیر گئدسه ده

سن دوشماین ده‌لیلم.

حامی بیر اوده دایانی،

حامی سنله بیر درده،

خلقه سئوگیله دردینی...
دردلیم درد بیلیم

شه‌هر بیره گون سئوندو؛

فابریک‌لر توستولمه‌میر.

گؤزلوکدن چیخمیش یوردوم

~~شوت لیله~~ بله‌نیر.
قارانلیغا

سن باخدیم گنبدلره،

گؤیرچین‌لر ~~...لار~~ اوچورلار

سن باخدیم تورپاقلارا

گله‌جگین یولونو

قاپارال‌لار ~~آچیب‌لار~~، آچیرلار —

۴۲،۱۲،۱۹

سئوگی : محبت

کولک : Kolak - یئل

باير قونچالاري

سحره جهت آيتق تالان
سن لاي لاي ديئيدن آنام،
گئجه‌نيز ليك ده، آغلا يارکن
گؤز ياشيني سيلين آنام،
گئجه لرده آيتق ليغي، گؤز ياشلارين تؤكمه لى ده،
بنه گؤزى تؤكره ديپ در.

آيتق تالديق بو سحريز، داولدوز سوز گئجه بيزده
آيتق تالديق، گؤز ليه‌ريك بيز ده بيز دا دلت سئوگولسون
بيز تو بياتك توپ آچيلسين کؤز باشيان بالاسينين گوگ گؤزلرى،
داها بيز ده، قوش بو يول دا
تارا ليلقين گؤزلريندن آجي آجي ياش تؤكولسون.

1965 - ١٣٤٤ نجی ايلين باهارى - تبريز

سلطانیه سارایی

"منه الکلام وئرن زمانی یولداشیم
علی یه تقدیم ائدیرم"

اوجا داغلارین قوینوندا دینجه‌لیب در سلطانیه
آی، مهربان بیر آنا تک
آغ یورتانی چیچک کیمی، سؤندوروب ده‌ئوز ایشیغین
دینج یاتسین قوی لوش قالار..

باخیرام
من باخارکن اوزاقلاردان، گؤرونوردی
آلچاق اؤلکی اورتاسیندا
1 اولو یتون تیکله‌ردیگی مرموز سارای.
اوتون هر بیر گیچینده دونیالارجا بیلینمه‌میش سؤزلر یاتیب،
~~... آلتیندا گیزله‌دیب ...~~ تاریخ گیمین داریق در.
آلتینداکی یاتیش دالالار
کینده ساکت یاتیلار تک،
بو قصرین ده بیتون گونلی بولانیق در.

گئچمیش کیمی تکبه‌لیک،
بونا باشلارین دوشونده خان - بیگ‌لرین چیله‌لری یازان یازی.
بیر دا بیرگون آیرا ائندیرمیش بؤیوک خاقان،

د باشلاردین آزیشلر سادرلار، بیک‌لر، بیره سوخانلار.
2 سوبدا بیزگون قان تؤکمیش ظلمی یاشادیان قاضی..

~~اسپه‌بیل‌لی~~ هر بیر شئی تؤز تاپیاسیندا،

اسپه بیل لی دالان لاردا قلینج تاخان ~~گؤزچیلر~~ قاراوول لار دولانیرلار.
گئجه لرده، تیز ال مشعل ایشیغیندا چاخیر تؤکور گؤیچک ساقی

قورخو سوزجاره باخین گلین اوردون عصرلر بویونجا سحا
افسانه‌لر اؤرتور گووندده گیزلیندکن
~~دلها~~ بوگون آرتیق سلطان ~~بیز و گؤزچی~~ ~~نیز~~ سلطانلیق دور.
قلینج ~~اوینایان یئرلرده~~ گؤگرچین لر قانات چالیر قلینج اوینایان

قانات چالیر، باخین لوسلار:
چیرکین لیک دئ، ظلم دن اثر اولمیان یئر تاپدیم.
گلین، گلین بیرلیکده لیک
یاد الیندن اوزاق قالان تاریخ ده‌کی گؤزل لیکله تورناق لیکده

گلین بیر بیل آیین گوروش ایشیغیندا
خاقان چاخیر ایچین بیزده چاخیر ایچک .

سلطانیه بوخولادر
سوگیلیر خلوت باغلادران.
تارا یاراتلار ایچینده عشق اوخویور حق قوشی
اونون اوره‌ک دوتاران سسی یاپیلیب در سلطانیه باغلاریندا
بوردا بیر گرگ زنجانلی بیر ~~[illegible]~~ قادر او علان بوقوش تکین عاشق ایمیش
او نقش اتدیب اوز عشقینین قدرتینی بو سارایین طاغلاریندا.
آرخایینام عاشق ایمیش
بوخا نغمه بیره او موزدا بو محبت رنگی تاپان
گوزل بنا یارانادی؟

آی چیله‌ری گئری باتانا
آتلاندی سحر نسیمی
بن بو گئجه آوارا بیر بولبول تکین سلطانیه چیچکلینه نغمه قوشدوم؟

سینیق، اینجه گرنج لرلن و داشلاردان

گئچمیش لری سن سوروشدوم.

گئچمیش نه‌دیر؟ نه‌دیر تاریخ؟ تاریخ یارادان کیملردیر؟

بو تاج داشلاری تئشه‌ده چکیچله دؤگن خانلار، بیگلر،

یا بو داشلاری بوتا قدا شیرین سجان قوربان اینسانلار؟

کیملردیر بو تاریخیمیز؟

~~کورتا تماشا~~ بو سرپرلیقی تالایان یاغمالار، غالب گلن یاد ائللی لر،

بوتون یاغنی

یا بو سورلاتین بئلینده حیاسیز قیران و مدنیت یارادان

تابار ال لر صاحب لری؟

~~سلطانیه یاخشی بیلیر~~.

سلطانیه (۱) سوروشون (۱)

1965 - 1344 یحیی ائلین یاپی

تبریز

---

1 ـ الجایتو، تبریزده حکومت ائده‌ن غازان خانین قارداشی‌دیر. هجری ۷۰۴ ده قارداشینین یئرینه سلطانلیغا چاتیر و حکومت اوتین سلطانیه یه گئتیریر و بو سارای سلطانیه عصرین اول لرینده تیکیلیر.

2 یاسالاماق: توجیه ائتمک.

3 «Tikinti»: بنا، عمارت

من کیچیک بیر چرچی ایدیم

اوبانا قاچدیم سینه‌یلار
بو یانا قاچدیم یئنه‌یلار
منی یاندیریب یاخدیلار
من یارلارا قاچیلدیم
باغلارا ساچیلدیم
باغلان یئنی بوخچا یا
آپاردی گؤزی باغچا یا
باغچادا بیتر الیلدیک
توپراقلارا تپیلدیک
توپراق قارانلیق ایدی
گؤنلوم بولانیق ایدی
گوزوم گئجه‌دن قارا
باغریم یارا ایدی یارا
چانقیل دلدی باغریمی
او بیلمه‌دی آغریمی

دیسیردی: یازیق چرچی
قوللاردیلار گلنده‌یلر
سنی تباه ائتدیلر
سن توپراقدا چوروسن
بوغولورسان ئولورسن
ئولوم منه چاتاردی
گؤیلر قانا باتاردی
آغ بولوت لار یاتاردی
جان وئردی بولوت منه
جانلاندیم یول ایسته‌دیم
توپراقدان قول ایسته‌دیم
قول قانات وئردی توپراق
قانادلاندیم اوچاغا
حیات یولون آچاغا
حیات یولوندا غم وار
آچیق گؤزلره نم وار ...

گؤز آچدیم گوئی باغچایا
هر یانی گوئی باغچایا
سن باغچادا بوی آتدیم
قیزیل گول‌لر بویاندیم
قیزیل گول‌لر بوتاغدا
بوتاغلاریم یاتاغدا
آی، یاتاغا نور ساچیش
بیر قیز آچیشقا آچیش
بولدادا قیزین گؤزی
ادره‌گینده چوخ سؤزی
ادره‌ک لری سؤز دلر
ایندیکه بولبول گل،

۱۳۴۴ - 1965 نجی ایلین یای

تبریز

لوردوستان

بورداغلارا دجا باش !
ادجا باش داغلارا تانلی چکه‌ر یول آجا بیلمه‌ز .
بو داغین جیرانی گوزگه لوچونون ادخونا گلمه‌ز .
~~گونش سولارکن ،~~
کرلالارن باغلان لسی ... ایل
~~قایالار آختا سین ... ادخوبایه ... سئرلمن – [illegible]~~ دوتقون آخشام لارداکی داغلار – گوزلیم

ده‌ده‌لر دریی ،
اشیله دریی کی ...
(۱) "هژار" دریتیکلیده لینا ملار بیله بیب .
(۲) ده‌ده‌لرده آخان تیزیل ~~ادخوینق~~ گوزه‌یی
سوبو هم سرین ، هم ده آتشین !
اثیله بیر سوکی ...
بیزیم بیرده هوزا جایانذا بئله ،
هدیه تیزیر گنجه‌لگی ائل کرین اوره‌ک آتشین .

دؤش رشته‌لیک!
پالیت مشه‌لری.
آغشاملار هرتورش قورشورمین دستان.
بولایلای سسیله آستاجا آستاجا
یوخویا گئدیر گؤزل کوردوستان.

دؤشلردن یئنسک،
چیلیپ-پاپلیپ گؤم گؤی زانباق‌تک
دوزلره تؤکون.
دوزلره چالیشیر اوشاقلار قیزلار گوندوزی بوتون.

یایلاق‌دا اوبا،
اوبادا چوبان،
چوبانین آغزیندا ایلک بیر توتک
شؤله‌یر ائلگیت لرچین غملی.

گئیده بیر قم کی..
بیترن داغینده ایلیت زهادی
بولایار تاتا.
ائیله بیر قم کی..
یوره‌ینون چیچکی، عصرینین گؤزلی،
آلا گؤز شیرینی گتیرر جانا.

اوچو

بو داغلار اوجا باش!
اوجا باش داغلار! قانلی چکه‌ر بیل آچ بیلمه‌ز.
بورلنین جیرانی گؤزگه اوچونون لو خونا گلمه‌ز.
گوتش جلالرین،
تا یالار آخشامین نغمه‌سین اوخویار، سئو یلمه‌ز-دینمه‌ز،
~~داغلار~~ ~~شیطان~~، ایری گؤز اوغول لار.
اوره‌ک لرینده، دیرین بیر سئوگی.
اوسئوگی دانلی
صلاح الدینین ده گؤیلون داغلاری.

آوچو سون
اودچو
گزار
داغلارا یاشایان ایرک گؤزان اوغوللار

افسانه‌لره‌کی انسانلار تکین
آتا یوردونی قوروماق ایچون
بئلین باغلادی .

بوداقلار قوجاباش ، اُنلری لوجاباش .
حامیسا بیردوست ، بیزلره قارداش .
یارا اودلارا بیرلیکده یانان وفالی یولداش .
ده‌لردن ، سولار آشین
دوشمنه تشنه‌لیک ، دوزلر توتونلوک
یایلاقدا اوبا ، اوبادا ییربان
آتالار هر قریش توپراغین دستان
بابا کوردوستان ، بابا کوردوستان .

قان تیزل اوزن آخان گونه‌جک ،
اولدوزلار یئره یاغان گونه‌جک ،
بول اولسون خلقین آلدیغی بوستان .
ولی اولسون بیزیم قارداش کوردوستان .

1965 - ۱۳۴۴ نجی ایلین یایی
تبریز

هه‌ژار

1 هژار HƏJAR کوردوستانین بؤیوک ترقی معاصر شاعری.

۲ قیزل اوزن QIZIL ÜZƏN . بوچای کوردوستان داغلاریندان
آخیر، گرزه بایلان دان گئچیر، ونهایت خزر دەنیزینه تؤکولور.

۳ صلاح الدین ایوبی. صلیب دعوالاری "خاچ ساواش لاریندا" کوردلر
تورک قبیله لریله بیرلیکده اروپانین حاجم قشونلاری مقابلینه دفاع ائدیردیلر
صلاح الدین ده اونلارین مبارزه باشچی لاری ایدی.

ایشیق

آمان آمان، قاراتئل لی کبریت چی!
داممی داممی قارانلیقدا ایشیق بوردین
آمان، کبریت تاپیلسین ایشلمین!
اودو پیرهنون قیزیلجا داغلادیندان
میلیونلارتون گوگورت چلیپ توک گلین
کرخانالار اینله کبریت توک گلین
کی ظولمتین گؤلون یاندیریب یاخسین
بوتون عالم بیزه حیران باخسین...

آمان آمان، ساری تئل لی زنجانلی!
آمان، گوزل پیچاقلار یونان اوغلان!
آی پولات دال، پولاد تکین سومک دن
اینله گلین پیچاقلار یونگلین لی
پیچاقلاسین ظولمون جیگرلین امده لین
قیرسین ظولمون ترشونی دا تاناتین
گلبه چوبان آزاد حالسین توته گلین.....

آرمان آرمان ، اوزاق کندده ، اوبادا
اوجا بویلو ، خورما تئل لی معلم !
ایشیغین آچ تارلانین کلاس لارا ،
ایشیغین آچ کلاس لاردا توپلانان
آلی - اولدوز سوز اولجک دونیالارا .

گودوک چلیمش بالاجا اینسانلارین
اوددان ایستی - قاردان آیدین قلبینده ،
"بشریت" سوزون تکجه یازگین ،
اینسانلارین توپل تانیتین باغلاین
گوندلیده کی قورخونجلارین یئرده گلین .

آرمان آرمان ، روم دان گوئیچک اورمو دا ،
گوموش تئل لی ، قوجامان چاخی چکین !

گون گوزه‌سین توخوجو
آرمان آرمان سار ~~...~~
آلک سالان اف زولکی ، ~~...~~ آچیکیب
چیراق کیمی یانان ، قاشی یاندیران
گیرسیقلیک پیلته لیمی گوزلرین

اونه دریجی لوکونلوس گیرسین
اورک سسین بو غازیندا بوغورسان
بیر جبولی دا ~~بو~~ خالی دا بیر گلیل
با خاندرین دیزارینی قوچوستون
بیر گلین سال ار بلاری قورخوستون

ظالم ارین باره قلارین اوکرنده
سلیمان کیمی قالخ ثوزارین زنجیرده
قوشا خالچالی ساتان آلان بیلیسین کی
سنین دیلیز ~~...~~ الاینده نه‌زدار
مغالی اوسده باشاقلی یئربیلین
بیلیسینکی ایلیز دنه نه قوبار

گئجه‌ش لرین گلین تورتان گوزلرده
عشقین دارین دوره‌ن چاخی چک گلین !
قوی چاتین آغی بولوت گئجه‌لر
دینجلسین لر اونودوم بولاق لاریندا...

ائله چاغیر چک گلین کی ؛ هر یئرسین
اوره‌کی ده ، اوره‌ک ده‌کی دردی ده .
قوی چاغیرسین ، بیرجه سؤزلر آندیرسین
حلقه‌مه کی ، گول آلدی ، خار دردی ده .

۱۳۴۴ - 1965 نجی ایلین یایی
تبریز

دمیرچی

نم تورپاغا ترلاسی گیلدیر گیلدیر
گؤزدن ایتی لیکه دمیرچی جینگیلدیر .
چکیش تاکید ینه گوپسه نیز گوزه ،
اود دان سیدای . گؤزدن سیلدی هئچ بیرشئی چاتمیر گؤزه .

یولدان گلن سؤیله‌ییرلی "خوش گوردوک !
یوروولماسین دمیرچی قارداشیمیز ."
گوره‌ده‌کی آتولمیان اود دئییر :
"گؤرنیم یانیر ، اولدوزلیمه دولانیر .."
چکیش ایتیب تاقاندا سسله‌ییرکی :
"بو نالالاری گلیم آتلارا چالاجاق ؟..
آت مینن‌لر هانکی کنده چاپاجاق ؟.."

۱۹۶۵ - ۱۳۴۴ یجی ایلین یاز
تبریز

ال اله...

آی اوشاغلار ال اله
ال اله وئرین گئده‌ک آرزولیه
آرزولیک بیزدن کوسوب، بیلیریک.
بو زامان بیز ال اله وئره‌ک گره‌ک   دؤزملی بیلک
اونلاری قایتارماغا گئده‌ک گره‌ک.   تسملی بیلک

توخالار دیلله‌نه‌ر باش دؤزمه‌یین
گئجه‌نین قفل لارین آچین گلین
بیرلیکده ~~بیرلیکده~~ آی چیخاردان بیز چیخاریق
سئل تکین بوگلدلی داغدان آخاریق
دوشمانی اوُ جیگینه اود یاخاریق
آی اوشاقلار ال اله
ال اله وئرین گئده‌ک آرزولیه ...

1965 نجی ایلین یایی نین سون گونلری .

آخماجا[1]

آغا گؤل آشدی داشدی
گوموش سولار بولاشدی
دریالارا تاخدی سو
آخاجادان آخدی سو
آخاجانی داشلادیق
بیز چیمه‌گه باشلادیق
گؤزل دیر اوردا چیمک
یاشیل لیفلار ایپک تک
یاشیل لیفلار سریلیش
لاله‌جیک لر دریلیش
لاله‌جیگی دره‌ایدیم
جیرانیا دئره ایدیم
جیران برگون دؤزمه‌دی

گؤزی گؤزلری سئزمه‌دی
گؤزلری گؤی، ساچ قیزیل
ساچلارین هؤردی جیران
آینادا گؤردی جیران
چاغیردیم گل لوبیا شاق
گل دره‌دن باغلا شاق
گلمه‌دی کی ایشیم وار
اجاغ ایشیمیشیم وار
گؤردوم اجاغ باشیندا
قیزیل ساچی باشیندا
چکدیم هؤرو کلریندن
آغلادی گئتدی جیران
گؤزلردن ایتدی جیران

---

[1] آبشار. آخار سویون تاباغینا چیخان دریین کیمیک شلاله

گؤزوم قالدی گؤزونده
دادلی دوزلی سؤزونده
قوربا دالار ادنیا شاق
گول دره‌دن باغلاشاق
جیرانیمی گلدیلر
اورتایا دارین سالدیلار
داغلاردا سیلدیریم داش
گؤزیده بیلدی قارداش
توپراقدا بیرجه یولداش
یولداشلاریم گلدیلر
منی یالقیز گؤردولر
من گول اولوب گسده ایدیم
داها داغدا جاوا بیتنه ایدیم
جیران منی درنده
گؤزو ایتده ایته ایدیم

١٣٤٤ - 1965
پاییزین الک گونلری

تورلو پیانو

نوتوک ارشوگولسون ، بولوت چکیلسین
~~بو تاغلار یئنه‌سین سولار اوستونه~~
قایالار اویزولسون گؤیی یاماجلاردان
قرین. آپارسین آغ یئل قارانلیق لاری

سازاملی بیر سحر آچیلاجاقلار
هامیسی تؤلوم دن بری باغلانان
جویزی تاختاسیندان اسگی تاپیلار

سازاملی بیر سحر پارچالیاجاق
قارا سس سیزلیگی تورلو پیانو
قیزمین بارماقلاردان آغاجایا اوگون
سسیندین بوزلاییش آچما گول لری
قدخولو بیر رقصه باشلاییرلار باخ !
دامغالارین آچیلمیش سولان گول لری.

جالانیر دنیزلر ، قیوریلیر چؤللر
قاچیر لار اولدوزلار ، قالخی گؤیلردن ،
اولدوزلار ، گئجه نین بادرلاری ...

بیز گؤیرچین لرین گؤی توک اینده ،
بیز آغاجچین لارین دیهیب اینده ،
لولون ، قارینار جانین لیپی یک اینده ،
اوخویابیله ریک آغ گله جگی ...
لاچین لار اوچارلار گؤلگه سیز گؤی ده ، اوچارلار
عرشین نور توک لری پیر تیلا جاقلار
طلبیمیزدن بیتمن قاتلی سؤزلری
لاچین لار گؤیده آپارا جاقلار :

" نورتوک لر سؤکولوش ، بولوت چکیلیش ،
تابالار اوزولموش گؤیی یاپا جبارلان
آغ یئل لر آیارمیش قارانلیق لاری

اؤدتولو دونیالار آلیدیلاشدیلار
سنده گئنی لین تالا بیلمیه جکسن،
سیلیونلار قورخاز باش گوزله‌ییرسنی.

آخاری دونموران! تاپلار باغلیان! یانازی سؤندوران! جانلار داغلیان
سیلیونلار ییره لماز یورقون تورپاق دا،
گونون یورقون چاغی گوزله‌ییرسنی."

هاتم سیز ئولوم هرکی هاتم سیز قالسین.
شون لیک بیگونه کشن لیک ائده ریک
هاتم سیز قیرقین لار سونا چاتیرلار.

ایت تقریر
بولداشلار! الینیزی بیر تلیمین
ایسه یلیکلی ایله گلین تیزدیرین لندس،
یوخسا سویوق اللر نه ائده بیلر؟

سازاک
دان یئریسنده

گوئیه گئده ر ، بزیا گوزله‌ییر

سووق اللر ايله آچابيلردك
گله‌جك گونلرك قيزيل قاپوسين
سووق اللر ايله چالا بيلردك
گونلرك سازنده طوماهنى سين،

1965 - ٢٤

پاییزین ایلک گونلری

«معاصر تورک آذربایجان شاعری
استاد مفتون‌ون "اینسان و بازپرس"
آدلی فارس دیلینده یازدیغی شعرین
ترجمه ائتدیگیم بو قطعه استادین روحونه
تقدیم اولونور.»

اینسان و سوروشوجی

ی اوجا باش! ای تله‌سن کیشی، کیمسن؟
سان: توپراغین تازه‌سی.
ن: گئتیما! آتان، آنان کیمدیر ایش؟
ی: بیزیمی ایدی. آتام گون اوو تا گونش.
ان: اولدوغون یئری، بیرده تاریخینی دی گوره‌ک
باش وئره‌ن ایلین باهارامیندا، انتظارلار شهرینده.
ن: بیجل، های! بیجلین نوره‌سی؟

- اینسان ایچین سیمتْ یوخ! بوزره ده یوخ!
آیاغ آلتینده دورموش اولسا، اؤزونو آیدین تانیدیر او.
سؤیله گؤرک حانکی دولته باغلیسان؟
- قضالاردان سیوای منیم دولتیم یوخ!
یئرین هارا، ایشین نه دیر؟
- یئریم ظلمت آراسی[1] دیر. گؤز باشلاری گؤرفزینده[2].
ایشیم، گوندوز شهرینه یول آختارماق.

بوندان اؤنجه هانکی جزالار گؤردون سن؟
- منیم ایچین قضالاردان باشقا جزا اولمامیشدیر.
قضالاری اؤز بوینونا چکیبسنمی؟
- بلی، بوینوما چکمیشم، لاکن بیر یوک قوریامیشام.
مذهبین دن دانیش گؤرک.
- اینسان ایچین شرافت دن باشقا مذهب اولمامیشدیر،
پس مقدس اوجاغ یوخموش سنین ایچین؟
- بیر اولدوز سوزلوکه سیزده هر بیر اولدوز بیر اوجاغ دیر.

...ئوتلوگه سن التزام ویریرسنی ؟
...م اینانین دارلیغی بیر التزام در.
...یالان دانیشانا سن آندایچیرسن ؟
...هیچ واخ، چونکی آندایچیده اینسان بوتون گله‌گینی بیله‌ریب‌در

...اناملی ! ... ؟
...سن امانت یئرین دلیشیب سنی ؟

...معلیم‌ناب سوزویئوجو !
...یوردکسیمک‌دن دانیشا بیله‌رم من.
...دلیشمک گیتمیش لردن ال اوزمک در.
...یعنی کری دلیشمک در.

...سنی ؟ دفترچه‌ن وار ؟
...دفترچه‌م وار، لاکن ییه دگیلم من.

دگلسن سنده گرک دگلسن ؟
- عالیجناب سوروشوجو !
کور اولمیان اینسانلارا عصا چکمن نه ایچین در؟
بو ایلمی لر تانریلارا داها یاخین !.

اهالی کیمی جیغار !
بزه ایان گرک دگلی ؟

- عالیجناب سوروشوجو !
ایان بزیم کوچرلری قوردیان در.
لاکن البته تانیمیان دارلیغ لارین حقیقه کی ایانلار یوخ ا

اهالی !
ایلیه بس کی سنین بیلمینین والایلی در.
ساعلاً طلبغا نسبت تصدیق وارین دری ؟
عالیجناب سوروشوجو !

ساغلاملیغی تصدیق ایدەن نیم ساغلام کوللارم در.
دیریلیشم در، ارادەم در، گووندیگم ایدەآل در.

اتەملی کیمی جیغاز !
فرز ائدیرسن ثوند عرقینه ؟
- هیچ داخ! چونکی عرق اینانا فرز دئیرز.
ترسه سینه. فرزلردر عرقلری یارادانلار.

ائتا ملی !
سنی یربدون دتاریخین مقدس بیرشیئلر دگیل ؟
- عالیجناب سروری جو!
تاریخ دکدانامیش اول، مقدس در.
لاکن وطن :
هر بیری تمیز بیوا تکلی
البت قدرینی بیلمک گرک.

ائتەملی کیمی جیغاز !

سیز بو توشگون عالم ده
چیچک قدر معنویت ایچین مکان ویرمیسیزمی ؟

- عالیجناب — سوروشگوچی!
قارانغیلیق لا دوگلوشیموز ، عالم له اوچراشیموز ،
چاپلارینی یولون توشیرمک
بولیت لاری سرگون ایتمک ،
سنگه قاییق چیلارینی سن سینه دیر مکاری ده ،
الکی دنیز ، الکی اوده ک ، الکی سرحد آرا سیندا
یا پیشغلیق .....
بولر معنویت دیر.

انا ملی کیشی بیغانز !
دیمک بیز ع دنیا میرزا حساب بوخه ده ، کتاب بوخه ده؟
ازل گونده ایشان سبی دیمه‌میش می؟

عالیجناب — سوروشوچی!

دالداسیندا دئیلدیگی کلمه انسان محکوم دگیل.
انسان ایتگین داریلیغلارا، گؤزه گؤرونمه‌ین لره
هئچ بیر زامان سؤز وئرمه‌ییب.
نفس و فکر آزادلیغی اونون ایچین حق سایلیر.

- عالیجناب سوروشوجو
انسان کمدینده آختاریش، بیر جور اوغورلوق دئییل دیر.
انسانین آغزین گزیشمک، گؤزه ره گلمه‌ییب دیر.

آتالی کیشی جیغاز!
عدالت قاموسلیه بیر دوروشماغین نه دئمک دیر؟

- عالیجناب سوروشوجو!
مأمور نه دیر؟ سن عدالت ایچین ارابُت.
لاکن البت، تارازیله، قلبخ اله گؤتورسه‌ویلین عدالت یوخ!
سن بیلیرم بوسیله حکب ملائکه نین گؤزلرینده نه قاییریر؟

آتاملی لیکی جیغاز !
هارا بئله تله سیریسن ؟
ئولوم دن قورخون یوخدور می ؟

- عالیجناب — سوروشو جم
اینسان ایچین ئولوم یولون آخیری دیر.

پس اونله ده ئوز ئولدورمک سنین ایچین کسه یولدور ؟
- هیچ داغ، چونکی بیز گوز یوریه چاتاق لرک، سونرا اوندان لیچه لی یک.

آتاملی !
سوروشدوم کی هارا بئله تله سیریسن ؟
- سس سیز لیکه ... آدین، آزار، سوروشوق سیز سس سیز لیکه ...
- سوروشوقلار ایجیده ریمی ؟
- بلی، سوروشوقلار ایجیده دیر.

آتاملی !

ایندی گوزیو تا باغیندا دایانیب سن .

سنین جرمون بیلینیب در .

سون دفاع واختی در ایندی .

سوزون اولسا دانیش گلین ، یوخسا جرمه یئتیشمه میز قورتاریب در

. عالیجناب سوروشوجو !

جرمون سنه بیلینمه سی مبارک در .

لاکن بوگون

گلزار گوز تورم سون دفاع دان .

سون دفاع را

توپراق توستو یه دونه جک .

44, 7, 16

1965, OCT. 8

KØPPÖ

ADA = جزیره

KÖRFƏZ = خلیج

اوتخبه = بوغاز تاباق

عرق İRQ = نژاد (لغت ده دامار)

سوروشوق = سوال

سیغیرچین ...

اولدوزلان گؤز یاشی الدی توپراغا..
یاغیشلی گئجه‌نین یاش بوداقلاری تیترچمکده‌در
یاغیشلی گئجه، یاغیشسیزلیغی دؤزمکده‌در...

اوزا باخ: سؤیوت ده سسله‌نیر. بوقوش!
یاغیش دالت قاچان بالا سیغیرچین‌لار!
گؤیدی سؤکن، یاش ائتیکن
چؤلده سسله‌نیر، باغدا سسله‌نیر گرا سیغیرچین‌لار!..

دینله‌یین یاغیشین چالغیسین پیرودوز
بیله‌در. چونکی
سیغیرچین سسی یاغیش سسینده اریسه بیلمز.

یاش قاناتدین چیله توپراغا... چارداغی باغچا
اوزمه‌سین یاغیش بگرئی سودالاری، ~~دامسینی~~، داغی.

یاتماز سیغیر چین ، قالخان چین در

~~گوزمون چالدین ، بوز مون گوزلونده~~ اومید ایکن در

~~یاش اولدوب ایکی سول گوزلونده~~

سیخیلان اووالاری غم لادیسینده

1965

~~یوخول قوشوموز~~ آخیر بیلگه

پاییزین سول گونو

یاشیل

« یاشیل دیر باشین، گؤردوک
قارا دیر قاشین، گؤردوک
گؤیه تماشا گؤزدن
هانی یولداشین، گؤردوک »

یاشیل گؤل ده اوندیز
سؤیوت لوکده گزدیز
چمن لیکده سوزدیز
لاله گؤز یاشین، گؤردوک

یاشیل نیدان گیجه ایدیم
سوگیلیمی سیجه ایدیم
بیرجه یول داگیجه ایدیم
دانامین آشین، گؤردوک

ياشلىق باغچا سولمىغا
كۆڭۈل دەردە دولمىغا
گۈزەل سۆيگى دالىغا
داغلارىن ياشلىق ، تۇرۇدۇك

ياشلىقىمغا باقادىم
خىلى شولە چاچادىم
تۇمۇر دارىن كەچەدىم
كەچىلىق ياشلىق ، تۇرۇدۇك

ياشلىقا گۈللەر دولسۇن
ئەگەرە تار سۆز دولسۇن
بىزنىڭ تىلىن قۇرۇلسۇن
بىرگۈل ئاغ ئۇسۇل ، تۇرۇدۇك .

1965 ئېزىن سول گوڭى

یئنی سسله یریک

لمتاد سفون دان ترجمه

یاریا چاپدی باهار
من سرابلاردا کی گول کردیین بیل گؤرورم
خفیف اولسون زمیل سولغون اوز

بولوت حودان گؤرونور سه‌داعذا
فیرتانا یوخسور اونون گؤنلونده
یوللانیر نیسان آیی آستاجا گؤی پاتلارا
بیزه یاغیش سیز گالاراق

دئیه‌سن باخدا آغاجلار خاج اولوب
درسالت سیز اولان عیسالارین باشلاری اسده تاخیلیب.
ویرغینا گمک بیر چول.
بیز بولوت بس حاچانارک کالاجاق داغلارا
یئنی بیر سسله ملی.

سن بیلی سمله یرم

گل دیلین سن آدوا ا گزدیکم ادایدا ، بوتون پرزعون ایکن تو یرندیم

بیلی گل هولالر بمز لاچاغیراق

گل بنزم گوزله یادکلر دو ، او

الله اشنا در .

گل بویوردولن آرا سنده ان هر پا

دیم دیری یاش کوچه لرن گیچه جک

گوک ری ادنالی نم اسلا را جاق

او بوتون . داش یا سونک کلب ره

ضربی تویرده جک

گل هر یار بیرسیله جک تر نه

بیز بر یول بالراعی یش لندیره ریک

یئله باش اندیره ریک .

٢٠/١١/٤٤

ایری گؤز گؤدوبوم گؤزلرین یوسدو
یونا داشلار بیر بیر گؤزلریما جوسدو
بچیلین گؤنلونو اکیلین یومولدو
ناری سیز گئتمه‌ین آی تالانغ سالار

گؤدوبوندن داشلار آغلادیم گئتدیم
سولاری گؤللوشرا آغلادیم گئتدیم
چلیسمی داشلارا باغلادیم گئتدیم
گؤدوبوندا قورتولان آی گؤزل گؤزلر
نازلی

"گیته سیزنی سؤیمز اولدم میز
استاد حبیب ساحر ایچین"

سینیق

ایرین گؤز لوز یوموز گؤزلرین یومدو
یوم داشلار بیربیر گؤزی سوبا جومدو
ساچیلین گؤزلرنه تیبکلش یومولدو
بادی سیز گیتمه‌یین ای قارانقوشلار...

گیده‌یونون باشیندا آغلادیم گیتمه‌دیم
سولادمن گؤزلرنی داغلادیم گیتمه‌دیم
تیلبیمی دگشلارا باغلادیم گیتمه‌دیم
کؤره‌یونو قوردیان ای گؤزل قوشلار...

یورنوملا ~~[illegible]~~ سورک لر اوزون داشلاری
سینیقی گؤزلرین آقانی یاشلاری
لیشلیین لر قارالگول بیرلداشلاری

نه ایچین آغ گونه بو یول ایتمه دی
نه ایچین خوش گونلر باش لئتمه دی
نه ایچین ایشیق‌لر ایشیق اولمادی
آللی چیچکلر بیتر اولمادی
وفالی یولداشلار، آدی ساری قوشلار ...

سؤزوم واردیر بیزه، بیرک بیرک گلین ... :
ایتیرین بو سؤزو بوتون ائل‌لره
« گؤزو سوز قالارکن، قضالار چای
ساحله آیریلیق گؤلگه سالارکن
گؤزل‌لر سارالیب، عاشیق سولارکن،
گؤزل‌لیک سارالماز، عشقیمیز سولماز
بو حیاتی بیز یئنه گوره بیله‌ریک »

٤٥/٢/١

سینیق ٨

بیری گؤز گؤزوموز گؤزلرین یومدو
گؤی سویا جومولار ~~سونا داسلار~~ (گسیله داسلار)
ساچلیین گؤزلوی نه سیگلین یومولدو
بیری سیز گئتمه یین آی قارانقوشلار

گؤروبلر باشیندا آغلادیم گئتدیم
سولارین گؤزلونو داغلادیم گئتدیم
قلبیمی داسلارا باغلادیم گئتدیم
گؤروبلر هوپویان آنالیقلی! قوشلار

یوخلما سومیک اولان داشلاری
سیمینی گؤزلری قانلی یاشلاری
ایشلین لیتارا گون یوللاسلاری
قوللاری کیم قیردی آ سؤزلو داشلار

نه ایچون آغ گونه بو یول یئتمدی
نه ایچون خوش گونله باش گئتدی

ائلین چیچک نیه بیتمدی
دالی یوللاسلار آی ساری قوشلار

سؤزوم واردیر سیزه بیر بیر گلین
سؤزومو عالمه گئیب یئتیرین
قانلی ماجرانی حکایت ائدین
دئیین کی ائلیمیز آغلولو باشلار

ساچیله آیریلیق گؤلگه سالدین
گؤزلر سالیب، عاشیق سولارین
سالماز گؤزللیک ! چشقیمیز داغدین
یانیلیسین قوی بیزون داغلاریا قا

بیز یئنه ائلری بیرلشمه‌ییک
بو گونومز بیلیک، قوللار سیله‌ریک
بو چاغی بیز یئنه گوروبوله‌ریک
گؤزوموز یئنه‌ده ائلدن باشلار

٤٥ نجی ایلین یازی

« لوغلان اوخو »

آی خرماتیل !
آزتین توتموش باغری آرا !
لو بالالارا یانان چاغ !
سن گلجه یین یزاجاقلان بوغرسونو
لوغلان اوخو

آتشقالان گلیلنده حیدربابا داغین بولگان گوره جکسن
گوره جکسن بوتون داغلار حیدربابا اولابیلر
اوندا سنیم سسیمه سس وره جکسن

لوغلان اوخو
آی نور قمرلارین نور تمزر
بیزداغلاردا سسلمه سک
هیم بیر بیر سرغان جیراندارین تاملی تیشدرا یینه داغیدان قوتاراجاق

کیم بیلیر کیم آغیز زنجیرلری آچاجاقدیر قافلاسی‌نین تاماندیندان

اوخو اوغلان

اوغلان اوخو

سن گئجه‌نین یوزلرجه قاپان سیرخوسونو

۱۰/۲/۴۵

باغرىم، قەلبىم، ئانام

چۆللەردە يورتۇنلۇق، ئۆستۈرمىدە يېتەرلىك
ئېلىمدە مەن بارا، كۆڭلۈمدە مەن ئارزۇ
ئانىمىن دەرياغىنىدا وەتەن.
دەريالار داستانلار چېرىپلا چېرىپلا
ئۆزلەرىن تابىنى باياراق داستانلار،
يىتىشتىم.
يىتىشتىم، پۈزدىم سولىن ئۇزۇن يولاسىن
تېزى داقتاردىم.
قاراشىن، قاراقاش، قاراتىش بىر قىش
ئۆزلەرى ئولدۇز.
ئولدۇزلار سىلىدى قاراتولۇقدا
دانىيالىن چاغرىلىدى.

بىرگەن ئاقى تۇرناق

بىز قومۇلۇق تېزى يام

ۋاھە سىز چۆللەرنىڭ يوبوشاق تېگى...

شىلىدەن ئالاچۇق تۇرارام

قولۇمنى ياسىغان ئىدەدىم

كۆزلىرىم نۇرسىز چاقار

رۇشەندۇر دىيارىڭ بىر تۇرغۇن تۇرنىقى،

تىنچلىن ! "

تۈگىلەن ئالاچۇق ، دولقۇندان دۇشمە

قولۇندان ياسالغانچا قايىرىدى

ۋاھە جىبەك شۇرادىق بىز

مەن تەسەللات ئىچى بوۋاقلىرىم بايىرا

تۇلۇمنى ئاتابىك باغىنىدا ئىتتىرىدىم

آنامین تکله‌لی یایاق داریخ اولدو
گلدیگیم یوللاری اونوتدودوم
سلیغم‌ده گؤزلومه یاپیلان گیجیشی
عالیمی تکله اولدوم

من اوتور اردیم خالی‌سی تکین
ایلیک توخودوم
اریشی لاماردان، آرغاجی سؤوره‌دن
ایلمه‌سی باخیش‌دان، گولوش‌دن
بیر گول دا قیزیل گول
نقشی رؤیوش‌دان، چیچگی باریش‌دان
بیر گول دا اطلس گول
بیر گول دا تلخ
بیر گول دا آغاچیچین
بیر گول دا گرکی چین ...

بن اونو اردبیل خالیسی کیمی
ایلدن توخودوم
توخودوم و سالدیم گؤنلومون تئلینه

دایاندیم آخشامین یولو اوسته
سسلندیم :
" بری گل ، قاراشین !
بن قیپچاق اوغلویام
تؤرکلرین داغلارین سیله‌ریم قایاسی .
گؤزومون اوستونو یاتاغین ائده‌رم
دیزیمی اوتاغین
قولومو قالخان ایله سیگرم اوبایا
قوروسون سئوگیمی
داراردان توخونان خالچا یا سالینار
گله‌جک گونلرین تئلینه
دوست اولان ! "

«داشلیق را گرکن کنه‌ یئریشیله
هؤمدک‌لر بیده‌ولسون، قیوریلمین، آتیلسین
بیر جه‌ بسّتی بوغدور چیلّینیزه اودرایدی
بو لاغین یولو ایله‌ گئده‌ر اولایدین.

تخشا ملار اوغلان - تیز هالای کئده‌ ایدیک
عاشیقین چؤلوردو ناغیل دئیه‌ایدی
پاپاقلی کنه‌لیلر چیبیک تونتایدی»

دایاندیم آغشامین یولو اوسده
بیر یول را چاغیردیم: «بیر یاغی‌گن تاراسین سئوگیلیم!»
اوندا تاش تارالدی
تیلیه ئوز سسیمی ائشیتدیم داشلاردان
اوندا ایش باشلادی - قارا ایل
قارا ییل...
بو قاراسی ده ییل ییتیردی منه:

"سن باشی پاپاقلی اوبانی ایستیرسن
سن آغزی یاشماقلی گلنلری ایستیرسن
قیزیمی وئرمه‌رم آییریلیق سؤوه‌نه"

دایاندیم

~~چاغیرا دایاندیم~~

آییریلیق دئییشم یوخسا من؟
آییریلیق دئییرم. بیر بیرک.
آدمی چاغیردی، او سؤزدی، سؤیشه‌یک

تازیلاییه
آی گونش آلتی لار
سیز دئیین ...

دایاندیم و «دوزدوم گت ایل» دن گت ایله
ئیشه‌لن گتیله‌ن آتیله
ئیشه‌ده...

گون تۆشده یاندیرسین، یانارام
یئل اسدی گؤیلردن قوپارتسین، قوپارام
گلدی سئل داغیتسین، گئتمه‌دیم
دایاندیم، دوروردوم، دؤزدوم سوز واحیدی

دایاندیم گئجه‌نین قاپیلاریندا
سسله‌دیم قیزی
سسله‌دیم یازی
سسی ده سسله‌دیم
سؤزو ده سسله‌دیم
و بوتون عالمه حولی یاغدیرام
و بوتون عالمی یاغدیرام قاپیا

قاپیلیق قارا ایدی ... من قارانلیق گؤردوم
سن ده غیر توستول

یاردیم من توستونو، یاریلدی
سؤکدوم ده تاغلاری، سؤکولدو
نه گؤردوم اوندا من...
ساغیما سولونا توزجوک ا دوزولموش :
قانلی توز
یاپاغیم باشیندا!
قلبیم بئلینده
آیاغی آتیمین اوزنگی سینده ایدی

ییتکین : فاتح لیک

قارانقولوق : قارانلیق

یوُووه : سو یوتاغی «کیسیلیشینه دئیه‌رلر»

هالای : رقص کردی در

چؤگور : عاشیق سازی ÇÖGÜR

آت ایل

قاپیلیق : دروازا

تالوار : حصار

تورشجوک : کیمیک دیو

ЧӨКҮР

27 تلخ ناغیلی

... بیرگون واریق ، بیرگون یوخوق
ایستر آجیق ، ایستر توخوق
ایستر یاناق دونیالیچین
ایستر دونیالار یانیراق ...

دونیادان ال اوزموش آتا
اوزاندی قبله یه ساری
دئدی :
"منیم واردان یوخدان بیر تلخجیم قالیب تکجه
گتیرسینلر وداعلاشیم
هر بیر کیشی دولومه ده تلخ ایله گئتملی در" دوغرو دوزلیک

بؤیوک اوغلان دئدی : آتا !
بیزدن قالیب بیر پاریش یاسمیش چورک تلخ له بایینا ؟
دوغرو دوزلیک
اطرافین گؤزلرینده "سیز قورو داسی اوغلی را

دئدی: اوغول، نه‌یین دئسم نه‌یی ٦لا...
اوزودن سؤز دور
من قره‌خزام ناغیل باش چاتمیش دان توْلوم منی سیزدن آلا.

دئدی: آتا
بیلیم تاپیردی بونو، هاچان ؟

دئدی: بونو لیمه بیلمیر
دئییرلر کی نئچه مین ایل بوندان اول
تاما داغدا ایتمیش باتمیش بیر دیرچی

دئدی کیمدی گؤرچیر دوب ؟
دئدی:
دوْغولدو الینده ایکی قران ایمیش
گورلوغلو بیلینده خان قران ایمیش
شاه اسماعیل چایچی توپ قیلان ایمیش
ستارخان دان بیری تالیش قینیه!

ایکی قران دوروب [illegible]
خان قران [illegible]
توپ قران شاه اسماعیل [illegible]

~~چلیپ [illegible]~~

باجیب گؤرده آتاسی دا باشین چلیپ نور تیپینا
اوندا آشگردوسی باتدی
بوغازیندا شیشیب قالان ناغیل ایله قوجا قلاشیب سالت یاتدی
چؤلده اوجالان :

آتام قلنج ایله یاشیر
لالین بیزه گرک دلیل داها قلنج
بیلگین قلنج نیه گرک (ناللی / الله یاریلیب)
من اوزوم ده قوجالمیشام
ایسته میرم .

اودتاغیس دا بوتو دسی
داغیلا گؤندز اوتوب آدیش
بیلگون قلنج نیه گرک
یوخسا آیینه آلقان تؤکرک ؟

اوندا گلدی ییجک قارداش
ئوز بالاجا اللرینی اوزاتدی لی
نیم لولسون بس اسلیه ده.
~~× × ××~~ فاصله رعایت اولالیدیر
گئنه ی بچاتی قانلاسی یا
اوندا گؤردو قانلاسی نین لوئی قرسیلارین
قانات چالیب لئوگله سالدیلار باشینا
سه بیر دیر حیران قالدیلار یاشینا

چیمک لری یثلله دیر
داش چانقیلی دنه دیر
حزین لایلا سؤیله دیر ...
اوغلان یاتدی، قوشلار اوچدولار
گئته دیر.

اوندا چیخدی ساققاللی تمات ایلیش ال آیاغ ایلا

ایلیش ال آیاغ ایلیب

آیاغی گلندا تاپا بیر آت
بیر الینده قیزیل بالات
بیر الیده گؤیگ دلن لسیک
بیر گؤزونده قالین گؤزلوک
بیر گؤزونده ازل‌دن یوخ
گئدیر آج ، قورساغی توخ
باشی قاپیز ، چؤل قاپیزی
دوزو ، عالمین بالدیزی
گوزلتر غوزالی کشلولو
حیله ، اوسون الیه دولو ...

تاملاشی ینی چو بالالاری دئییرلر
هوال ، توراپیش آیلا
هلاک چیخماق
چوخ غریبه بیرسس گلیر قیزیل اوزون سولار بیناملی
جوان بیرسس صلح دئیر هوای چلیر
ادنا تورسقار بوره‌ویرلر گؤیون اوزدن
ادنا هیچ بیر بیل اولمور سوین سوزدن.

۱۳۴۵ یاییین آخیرلاری

سُلطانیدی "قیز قالاسی" نین اوجاسی کیمی

بیر سوگیدی اردبیلدن
اون دؤرت یاشلی قیرچیق اوغلان یئنیدی بیر چاناق دولدوردو
سه رئیین دن سرین ایدی
منادالاندان داها دورو

الینه‌کی اونون چاناق
قازییب کمر بلاد یلار چایی
گئتدی دوزلاقدان قادزاندی (زینه قادزاندی) نیه قووزاندی
بایار اولدو دوزلاقلار دا.

اولون آخشام "آل آروادی" قیز قالاسینده اوخویورکن؛
« بالیقلی چای آخمیاجاق
بالیقلاری سوسوزلوقدان اؤله‌جک
ایلین آخیر چرشنبه‌سی هئچ کیم داها کوزه‌سینی دولدورماغا گلمیه‌جک
اوزو مکوسلر سینه‌ چین سیر قالاجاقلار
اوزدو بچول اوز سوزلوک چیله جک

گؤیرچین‌لر اوچمایاجاق قوش قالاسی اوزرینده
داها بوغدان اَل ایینده بیر یئمه‌ده قیزیل گئتین سینمه‌جک
آتلار یه‌هرسیز قالاجاق
یه‌هرلری چئینه‌مه‌گه جیغ سیچانلار چیخمایاجاق
داها توزلو کوچه‌لرده آشیق اوسه‌نه بیر بیرلرین توتمیه‌جک اوشاقلار
گؤی یوللارین دیزلرین‌دن آشیق چیخماز
دوغولمایاجاقلار
داها او...
آنالاردا سونسوز اولوقدا قالاجاقلار
قالاجاقلار سونسوز اولوقدا
آنالار ......»

گل آرتادی اوخویاراق ، قالاسینده
داش ایدی
اوغوللودولار داشلاردالی سینمیق سینمیق قاه

۴۵ - یایین آخیرلاری

طبل ماهنی‌سی

[illegible]

تام تام تام ، ~~تام تام تام~~

دؤیولون طبل‌لر

بوگونون عشقینه ساخلادیم سیزلری ایللر

بوگونون عشقینه یوزمین یول کول اولدو ویتنام

یئنی‌دن یاراندی

دؤیولون تربیسین هرچارداق ، هربیردام

تام تام تام

قالادیر هرچارداق

چارداق‌لار ایچینده گؤز آچوللار

آدی یاغیش یئرلردن گؤیه

قیزیلیسین تازیلار...

جالاغان بالیقلار دیریلیر تازیلار یئرینه.

دیریلسین

قورخادوشسون توپراغا اولدوزلار

قوی دوشسون سجده یه ژوپیتر
قوی آه چیسون اولمپ
تانریسیز تماسینلار قوی لملر،
دؤیولون طبل لر !

۱۴,۶,۴۵ - یاسین آبادلی

گئجه

گئجه‌نین ائوینده اللر،
اوزانیر بیر-بیره،
سۆنورلر چاغیرار
سؤز سؤزه.
"هئچ نه‌یه اینانما"
کلمه‌ده بولانار سؤز.

گئجه‌نین دۆشونده یاتیبلار آغاجلار
قابیرغا تکین
نیسگیل یوخ، سس یوخ، نفس یوخ.

اولدوز دا یاخشیدور:
گئجه‌نین اولدوزو - باخین بیر - یاغیر.
گئجه‌نین اولدوزو یاناقدان قورخور
چون اولدوز اولدوغون اینانمیر.

گیجه‌نین ساعاتی جویل دیننده

قاراتوک بیرقوش بورجدان قالخش قانادلاری

دلگنده اوچی ییر .

لو [illegible] اولور

ساعتلار گیجه‌دن

ساعتین سسینده گیجه

قارماقین توستوسو تیتیریر

او ، گزر گیجه‌نین لامیسینا ، بیرآز

آیاغمین دره‌رک

سوزرا ،

حیاتین آتشه دوره‌رک ،

موالدلور .

گیجه‌نین توستوسو ، گیجه‌نین بیریشی چیلن دیر

لولورده متریت دن ایچین

گنجه نین توستوسو تغس در
سمرین نفس
گنجه نین توستوسو سس در
لیسناق آختاران اللارین سسی .
ایناغ

٤٥ پاییزین نین ایلک آیی

گنجه نین اونده، اللا
اوزانی بیربیر
سونورچاغلار سوزسوز
هیچ نه یه اینانمادن گنجه ده سوزور سوزو
گنجه نی اونوده پاییلارا چلار قاپیراکین
سکین ینین سس نواخش سغ
اولدوزلار اوچه دو
گنجه نی اولدوزدی پاقدان قرحد
چون اولدوز اولدوغون اینانمیر .

ساققالا گئیدرک عاشیق سسینده ، بئلینی بوکوب دوردو

قاره‌نی توستودو

او، گزیر گئمه‌نی دامیدا بیرازا، آیاغینی ادرمک

سونرا چیخاردی آتشه دوزدوک ، صحراوالیدی

گئمه‌نی توستودو گئمه‌نی گئمیشی چکیلدی

گئمه‌نی توستودو دنیز ده

گئدیب غئیبی

گئمه‌نی توستودو سس ...

اشیغ آختار الدین سسی

-١٢٤٥-

قاری گنجه نین چراغی

من آی چیخماسا ،
گؤزلیه جگم آیین یولون
یاغیش آلتیندا !
آییز، آختارا بیلمیه جک دیر قارانلیق بیزی
آی چیخمایدی .

آی سؤنسون ، تکجه چیلنسین یاغیش
چیلن آی یاغیش
چیلن چول سنین یوموشاق الین تر چادری نی ،

آی ، قارانلیغی گؤزون آچان دا
قارانلیق لاری گؤک دن بیچین یخ .
آری گؤزه وئره ن دیر ، ایشیق دؤزمه ین
گنجه نین گؤزون ایشیقلاندیران
او بیر چراغ دیر
قاری گنجه نین الینده یانان .

۴۵ پاییزی نین ایلینجی آیی

سمر ~~یامازی~~

یالواریرام سنه ای سس
سنین قارانلیغی ایشیقلیغا دؤنده‌رن
سسین ایتگین دوزگون قورودلارا دیل بیلن
دوزگون گل
دوزگون آپار
دوزگون گل

باغریمیزداکی قورشون قوناجاغی سسان
اللریمیزده‌کی ایسه بیلگیلی یاناجاغی
یانا ، هدی بیز یاناق .

طبیعی ده اورلتیرمیشیک
دوداقلاردا سؤز گتیرمیشیک
آیاقلاردا ایز گتیرمیشیک
آخ !

آچان چیچک لر آچار
دینن دیل آچارق ای ایلک سؤز
یاشان، سولماریق
دونوموز آچیلار سولغون شراره گذشتان سن
ای هامی داغلاردان چشمه لین

و سیز ای ایگیلین سحرلر
بیزیلن سحرلشه جک ایمیشسیز، گله ایدیز سحرلشه ایدیک
سحرلشمه جک ایمیشسیز، گلمه ایدیز سحرلشمه ایدیک

و سن
ای صباح لاردا گلن سحر
سحرلشه جکسن گل سحرلشک
سحرلشمه جکسن، گلمه
سحرلشمه جکسن، گلمه سحرلشمه یک.

٤٥ پاییزی بیز الینجی آی

قورد و شهر

کاللی کاسکت، جیر جیلاق بوت، قیرمیزمدالی یاش کتابلار
شاختا، شاختا...
بیرده آغیرلمش ایدی،
من ایدیم.
باش اؤرتک‌لی کوچه‌میزده
زاغ زاغ اسن ائول ایدی
یالچیتقلانمیش تار ایدی
بیز ایدیک

هاچیشتا - قاباغیندان بیرگلیمیزده - آچیلیردی:
«قورد وار، قورد وار
تیکین اولون آی لوشگلار...»
دالیمیزجا باغلانیردی.

*

صاباحکی گون بن گؤردوم کی

قوجا شهر

بؤلوک بؤلوک

تیکه تیکه

گئده‌ر-گلمه‌ز کاسیبلارا سینیر پیلیر...

بن اؤنلره قاییداندا

آچیشقالار بئینه بیربیر آچیلیردی:

«قورد وار، قورد وار، آدامیل قورد

اونو ییخان، آغ بیرچکلی آغلار قوربان،

بیزه سلاح، سلاح وئرین!»

اوچونجو گون

بن اؤنلره قاییداندا

آچیشقالار آچیلدیلار بئینه بیربیر:

«سالت، سالت، آجیقلی گئتمه‌ین

سس چیخماسین آیاقلاریندان

دورا قلاردان

قورقوشوم تکین دیر هاوا
دایانیلما غین دولور آغیز ... »
— شه‌هر قوردون کارنینا ایدی.

۴۵/۸/۲۷

قایناریجا

سن،
مینجیق لار ایچینده
یوموشاق یومروشاق قایناشان
قودوشنه گؤز اولان
لپیرلین قمیش لار
قاپاغین لپه‌لر
قاشیغین سس‌لری
قزاغین لپه‌نک
هوسین دینجلیک آختاری
دینجلیک...

سن
مینجیق لار ایچینده
یومروشاق یوموشاق قایناشان
قایناریجا دگیل‌سن؟

یئمیک بیر سولطان سان
سود امه‌ر بو عذالار مقصی بئیدن گئراقدا یئ ناراق
قیش لار آییلار بویت بیر یئنیی
آغ سئهدان چیخان گؤپوچه
باشلارین آلیر
باشلارین آلیر...

باخ، ائندی بیر گؤزدان .
قارانلیق سئوینه‌دن
داش باسار بیر چای آغاجاق گؤزوشنه
او داغی ده سؤنه‌ن آخان بیر سود دورگی
گله‌جک باهاری ائلیشه یئنی گله.

سود یوخ‌لی :
اژدلی داسلار.

گێجه کی دوزلاملار ،
سوسوزلوق چلن جیریق جیریق بیر ،
اونون سایاسین بولا مندیر اجاق
لاکین سوز تودورکی :
بولدانلیق قالماز داغلارینگ کوکسوندا سیلەنن کیدیلیق !

سن ،
یینجیق لار ایچینده
بوینوشان بوینوسالیق اوینا شان !
یینجیق لار ایچیندان چاپیلاغا ساری
آستا جا آستا جا کاینا شان ، آخیشلار
بولاق اول !

٤٥،٨،٢

X 35

هانكى تورپاغا

من آغىچ بىر يولكم
بو يولسوز كوچەنىڭ ئۇلىنده.
هارا بىز كىتەرىك كۆرەسەن ؟

من سىنىق بىر قولام
نه ليچىن آمانسىز ايشلەدىلەرىنى
آريق بارماقلاريم لا..

من تابوت دىگىلم
ايچىدە سىغلانان دىرى دىر.
ايچىدە هر لحظه مىن اورەك دىرىلىر
هانكى تورپاغا قويلايا بىلەجكسىز منى ؟
بو يولسوز كوچەنىڭ ئۇلىنده كىدەرك،
هانكى تورپاغا قويلايا بىلەرسىز
هانكى تورپاغا
قويلايا بىلەجكسىز منى ؟

{ ايچىدەكى [illegible] / منده سىغلانان }

٢٥,٩,١٢

نیگیل سینچق لاری

چوخان ،،
یاشیل قبیله ر آلمالان کوچه‌لی
قیرمیزی سوروال چائاز داغلارا گیتوه‌لی
چوخان رر.

من چیلاق آلانی اوباسیز یوریوندا گزه‌م
قابالی قوللارین چولونده
نیگیل سینچق لارین گورورم آیناق
نیگیل سینچق لارین.

آلما-آتان اولمادیم من سنه، گوزه‌ل!
سالماشیق باغیدان گیچیده ایواندان.
یاشیل لار کوچه‌لی
اونغ سوز ایواندار آلما-آتا لیسی قالدی

آغاجدا قیرمیزی بیتیشر
باغچادا آلماسیز تیزلار ...

اینیدی، من
آغاجین بیتیش سینجیق لارین
ساپا دوزسم، گؤزه‌ل !
بوینون باغی تک اینجه بوینونا
سالاجاقسان می ؟

۱۸،۹،۲۵

نیسگیل منجوق لاری

سولغون باغچالاردان نه گؤترمک اولار
یئشیل یارپاقلارین دوشگون قیسمه سی بوردان گؤچمه لی
قیرمیزی گوللر سوسوزلوقدا گئده لی
سولغون باغچالاردان نه گؤترمک اولار
منیم سوسوز آغاجلاردا تاپاتان نیسگیل ریشه سایین
نئجه دوزمک اولار قارالی قیرلاران نیسگیل منجوق لاری
سولغون باغچالاردان نه گؤترمک اولار

آل آتان اولماغین نه گؤزل
ساراشیق باغیندان گئچه اویانان
یئشیللر گؤچمه لی
اوزو سوزان اولدوزلار آل آتانیز قالدی
نیسگیللر سالدی
آغاجدا سه پیاری نیسگیللر باغچادا آل آلتیز قیزلار ....

اینجی من آغاجین نیسگیل منجوق لاری
[ساپا دوزسم نه گؤزه ل
بو ییرلی باغچی سئوک تورپاغینده بونو تاسالاجاقسا اینجی
باغچانین گولون آلاجاقسا می؟

آخشامین شهری زیم بزیم
قارادان کوچه‌لر دولدو زنجیره
~~بلش تیلمنیا~~ . تمان چاناق لارین ~~دومیلر~~
و سامان بولوتون
لاریلاداش تپه‌لردا سربسر
آچیق گوئ یده
حیران گؤروردوم ،

طاغلارین تملکینی نیاران نیاران
طرغلارین مین الی سؤیلیدی طاغلارا
و یاشیل سؤزلر اوغلانین چیگنینده
سوسوز قیزلارین قیرمیزی نیکلیین
~~گیزلدیر~~ گیزلتمکده ایدی

یاشیل سؤزلرین یوموشاق الینده
گون دوغا بلاردان گون باتا بلارا
ابدی حرکت
تملینی نیاران گیلدیرآدیم ~~لاری آچیق طاغلاری~~
بیر اوموج مینجیق تک سپیلین
یاشیل بارماقلارا
ناخیش ناخیش لارا ...

باش اَگَن!

باش اَگَن یومشاق نوحه‌نین گؤلوندن

بایراقلار تیکمیسین

کاغاذ قاییق تک

و یول آچمیسین گؤزیاشین آتینا.

ایندی ایستمیرک ز نوحه سؤیلیه‌جک

ایش سسلر طاغلارین سوسوزلوغونا سپیله‌جکدیر...

ایستمیش بیر جمه، ایستمیش بیر چلیش تک

چالیناجاق بر طاغلارین طشتینه

و ایستمیش بیر یول

آچاجاق گؤیدان گؤزیاشین یاغاجاق.

ایندی ایستمیرک ز نوحه سؤیلیه‌جک

تار چالین

ایواندا تار چالین

ایواندا ایبی آزدا تار چالین

۲۸/۹/۶۵

~~شیخ~~ اوخاتای آتا

صنعتکاریت

نه ~~[illegible]~~ سون سولطانی ایدی، او

نه گؤیرچین گیلین ایلکی سی.

سحرچیلرین آغ قاپیسونو ایدی

دورنا یوللاریندا!

قالی دان قالا ایدی، قالی لاردان قالا

و قیزیل دان اوجاق.

اوجاق تکین آلیشه ییردی

قاقچالاردا ایزی

قاقچالاردا پاپاق

آلا قاپی یین کرپیچ سنگی سینده

قیزیل چیچک لر هوا آخشام سوله و،

گؤی بیله ک لردن یوموروق یوموروق بیتمیش لر بیتیه دی

یلقی لار آیپیب

گئجه سکلی لره
سحر چیدین قیزیل قایشونو
گئجه سکلی لره هیجان شاخسینی
گئجه سکلی لره چراق یاندیران اوجاقلای آتا
گوزونده گوزلوک
بوینوندا شریف
گئدیردی تمکینله ائلیشقان یوللاری

وئره یاشین داش قاپیسیندا
تاغیلیس سونو : چراق سؤندورن تاختالات

۴۵،۱۰،۲۷